

## uvodnik

## Šport: ljubiteljstvo ali "biznis"?



Andrej Černic

V miselnosti današnjega, potrošniškega sveta, je poklicni šport splošno poznan in kot tak sprejet. Tako pojmovanje se je uveljavilo komaj pred kakim desetletjem, a pomeni danes enega od najbolj donosnih biznisov. Olimpijsko geslo - citius, altius, fortius - je izziv za atlete, da dosežejo vse, kar je v njihovih močeh, ne samo na športnem področju, ampak v vsakdanjem življenju sploh, nikakor pa se ne tiče materialnih dobrin. Baron De Coubertin si je leta 1896 olimpiade predstavljal kot igre, ki bi se odvijale v tekmovalnem, a hkrati sproščenem in prijateljskem vzdušju. Ta načela pa so se danes močno spremenila: vrhunski športniki so vsi profesionalci, v boju za zmago se večkrat poslužujejo vprašljivih sredstev.

Seveda imam tu v mislih predvsem afere, ki jih povzročajo uživanje poživil: zelo znan je primer Bena Johnsona. Leta 1988 je na olimpiadah v Seulu 100 metrov pretekel v manj kot 10,80 sekundah. Kmalu se je izkazalo, da si je kanadski sprinter pomagal z nedovoljenimi poživili. Zato so mu odvzeli zlato medaljo in mu za dve leti prepovedali vsakršno tekmovalno dejavnost. Od tedaj ni več dosegel vidnejših rezultatov. Na istih igrah ja na ženskem področju zablestela Florence Griffith: tudi ona je dosegla sanjske rezultate na 100 in 200 metrov. Tudi njen dosežek je dvignil precej prahu. Tedanji testi niso pokazali nič nenavadnega, pred približno mesecem dni pa je ta atletinja umrla: zadela jo je srčna kap. Začelo se je šušljati, da so jo do te nesreče privedla prav tista poživila, zaradi katerih naj bi zmagala v Seulu. Če ostanemo na področju poživil, ne moremo mimo primera, ki je celo poletje buril duhove in se nanaša na krožno dirko po Franciji - Tour de France. O škandalu, v katerega je bilo vpletenih več kolesarskih moštev, po vsem svetu vedo veliko povedati: na dan je namreč prišlo, da se je več ekip posluževalo nedovoljenih poživil: med "pozitivnimi" je bilo veliko vrhunskih kolesarjev. Zaradi tega je letošnji Tour postal prej sodna kot športna zadeva. Na dnevnem redu so bili policijski posegi, zaslisevanja, novi škandali: tako se je kolesarstvo prikazalo v zelo slabi luči in je na ugledu ogromno izgubilo. Jemanje poživil je torej vsesplošen pojav; s tabletkami povečamo mišično

maso, pridobimo na vzdržljivosti, na koncentraciji, te nam pomagajo, da z večjo lahkoto dosegamo tudi izredno težke cilje, v vsakem primeru pa škodijo našemu organizmu. Mnogi športniki so za slavo in predvsem za denar pripravljeni postavljati v nevarnost celo lastno zdravje in življenje. Še veliko slabša je slika o športu, ko je v nečedne posle, čeprav posredno, vpletena krovna organizacija, kot je npr. italijanski CONI. Po poletnih izjavah trenerja Zemana (hudo je kritiziral nogometno organizacijo, češ da problema poživil ne jemlje resno), se je celo sodstvo začelo zanimati za ta pojav: v kratkem času je v CONI-je

Andrej Černic ⇨ 2



Zimski motiv

# Šport: ljubiteljstvo ali "biznis"?

← 1

vem središču za preprečevanje uživanja nedovoljenih poživil odkrilo celo vrsto slabo izvedenih analiz in dokazov o neupoštevanju predpisov. To odkritje je v javnosti dvignilo veliko hrupa, predsednik CONI-ja, Pescante, pa je nemudoma odstopil.

Ti primeri jasno in nazorno kažejo na pravi videz današnjega športa: športni duh prepušča svoje mesto interesom velikih podjetij in bogatašev, športniki postajajo pravi mogotci. In tu se poraja novo vprašanje: je prav, da športniki toliko zaslužijo? Številni uspešni nogometaši zaslužijo tudi po tri milijarde lir na leto, toliko, kolikor bi dobro plačan delavec s težavo zaslužil v 150 letih. Najbolje plačan nogometaš, sloviti Ronaldinho, zasluži pet milijard lir na sezono. Povedati pa moramo, da - na lestvici najbolje plačanih športnikov - na prvih sto mestih ne zasledimo nobenega nogometaša. To pomeni, da je Ronaldo, kljub tolikšnemu zaslužku, pravi "revez" v primerjavi z drugimi, predvsem ameriški mi športniki. Na tej posebni lestvici je na prvem mestu Michael Jordan, zelo znan košarkar moštva Chicago Bulls. Njegova pogodba za sezono 1997-98 je znašala bajnih 33 milijonov dolarjev ali 55 milijard lir. Poleg tega je od raznih sponzorjev (med njimi prednjači podjetje Nike) dobil še dodatnih 40 milijard lir: njegov račun v banki se je tako v eni sezoni povišal za približno 100 milijard lir. Dobro plačan delavec, ki ima dva milijona lir mesečnega dohodka, bi toliko denarja zaslužil v 4000 letih... Zdi se smešno, da košarkarji v Združenih državah Amerike zahtevajo od letošnjega julija še dodatno zvišanje plač. Lastniki moštev so na to zahtevo seveda negativno odgovorili. V lanski sezoni je namreč kar 53% vseh prihodkov šlo v žep igralcev. Liga zahteva, da v njenih blagajnah letos ostane več denarja. Igralci se s tem nočejo sprijazniti, zato so lastniki sklenili uvesti lockout (prekinitev vsake dejavnosti v ligi). Že od začetka julija se košarkarji in vodstvo lige pogajajo o plačah, a še niso prišli do nobenega zaključka.

Na šport seveda odločilno vplivajo "mecenji" današnjih dni: sponzorji in medijska sredstva. Velika podjetja vlagajo milijone in milijone dolarjev v

razne panoge: finančno podpirajo ekipe in najbolj popularne športnike, v zameno pa te ekipe in ti športniki s svojim ugledom širijo dobro ime podjetja in ga reklamizirajo. Znana znamka športnih oblačil Nike si je tako pridobila skoraj vse najmočnejše nogometaše. V televizijskih reklamah za to podjetje večkrat vidimo, kako se nogometaši, kot sta sam Ronaldo ali Maldini, podijo za žogo, dosejajo nemogoče zadetke, se z usnjem igrajo kot žonglerji. Na gledalce ima to velik vpliv. Še posebno otroci hočejo imeti vso športno opremo prav točno določene znamke, ker tako posnemajo svoje junake, se približajo svojim idealom. Zato stalno rase cena vsake trenirke, vsakega para čevljev, ki jih nosi kak znan športnik: v trgovinah potrosimo za vsak tak rekvizit preko 300 tisoč lir, te cene pa še zdaleč ne ustavijo kupcev, ki so trdno zaverovani v pravilnost svojih izbir.

Nazadnje bi še omenil važno vlogo, ki jo v profesionalnem športu igrajo televizija in medijska sredstva nasploh. Rekel bi, da športu postavlja pogoje televizija: lep primer tega je bilo svetovno prvenstvo v nogometu leta 1994. Ta izredno važen športni dogodek se je odvijal v ZDA v juniju in juliju. Zaradi visokih temperatur in visokega odstotka vlage v zraku so nogometaši predlagali, da bi se tekme odvijale v poznih popoldanskih ali večernih urah. Vse evropske ekipe pa so pogosto igrale opoldne ali v zgodnjih popoldanskih urah, ko je temperatura presegala 40 stopinj Celzija. Zakaj? Zato, da bi evropski gledalci lahko gledali vse tekme, ne da bi ponoč v noč ostajali budni. Zaradi televizijskih potreb pa so v odbojki korenito spremenili način točkovanja: dosejanje tekme so bile namreč izredno dolge (včasih so presegle tri ure): da bi se televizija bolje organizirala pri prenosu srečanj, je odbojarska federacija sklenila, kljub ostremu nasprotovanju najuglednejših odbojkarjev in trenerjev, da bi bilo primerno ukiniti menjavo servisa.

Današnji šport se je torej precej oddaljil od De Coubertinovega duha in svojega gesla: postal je ključ, ki odpira zlata vrata ljudem, ki so posebnost nadarjeni. Za denar ali za šport?

## KLUB

### Aktualne teme na večerih Slovenskega kulturnega kluba

V preteklem mesecu je med sobotnimi sestanki Slovenskega kulturnega kluba izstopalo zanimivo predavanje, ki je spadalo v niz srečanj, posvečenih oblikovalcem sodobne zgodovine, obenem pa se je navezovalo na enega najbolj odmevnih aktualnih dogodkov, namreč na aretacijo generala Pinocheta. Da bi izvedeli kaj več o tej osebnosti, o kateri mlajši rod ne ve praktično nič, saj ni še sploh bil na svetu, ko je leta '72 prišlo v Čilu do državnega udara, so odborniki povabili medse profesorico Marto Ivašič, predavanju pa so dali zgovern naslov "Kdo je general Augusto Pinochet". Profesorica Ivašič je zelo nazorno navedla vzroke, ki so privedli do državnega udara, prikazala je ekonomske in politične interese, ki so se posebno v tistih letih vrteli okoli Čileja, je podčrtala tudi z glasbo oporečniškega ansambla Intinimani in sklicevanjem na literarna dela pisateljice Isabel Aliende.

V drugi polovici meseca je bilo potem delovanje Slovenskega kulturnega kluba precej neredno oziroma okrnjeno. Konec meseca novembra sta namreč odpadla kar dva sobotna sestanka, malo zaradi novosti, ki smo jih uvedli s tem delovnim letom, da namreč nekatere sobote posvetimo samo družabnim igram in klepetu, malo pa zaradi tega, ker je skoraj dvajset klubovcev odšlo na prijetno gostovanje v Pariz (o tem poročamo posebej).

V soboto, 5. decembra, na predvečer svetega Miklavža, pa je bil na vrsti eden izmed sestankov z nadaljšo tradicijo, to je veselo miklavževanje, ko si člani kluba izmenjajo zabavna darilca z duhovitimi posvetili. V roke jim jih seveda izroča sveti Miklavž (letos je bil to spet Aleksij Štoka), ki seveda posvetila

## Vsi nosimo v sebi željo po miru

dopolnjuje še s svojimi šalami. Večina puščic je letos seveda letela na udeležence gostovanja v Parizu, kjer se je v petih dneh skoraj vsakdo znašel v kakšni komični situaciji. Škoda le, da se tega Miklavževa večera v klubu marsikdo ni mogel udeležiti zaradi izredno slabih vremenskih razmer, zaradi katerih je bil promet posebno v mestni okolici skoraj ohromljen.

Udeležba je bila boljša (a spet podpovprečna zaradi istočasne skavtske pobude in zasedbe vseh višjih šol) naslednjo soboto, ko je časnikar in predsednik Evropskega urada za manj razžirjene jezike Bojan Brezigar predstavil problematiko kurdskega naroda. Naslov predavanja, "Kurdi - žrtve ali teroristi?" se je navezoval spet na aktualno temo, saj se je v Italiji zanimanje za kurdsko vprašanje zelo povečalo zaradi aretacije enega izmed kurdskih voditeljev, Ocalana, in mednarodnih zapletov v zvezi z njim. Bojan Brezigar je kurdski narod opredelil geografsko in zgodovinsko ter, tudi s pomočjo dokumentov, predstavil njihov nevzdržni položaj, posebno na območju turške republike. Zanimiva je bila ugotovitev, da je Ocalanova aretacija gotovo pomenila pozitiven premik v reševanju kurdske problematike, saj se je pozornost vseh evropskih pa tudi svetovnih medijev za kak teden usmerila nanjo in s tem vsaj opozorila svet, da problem obstaja.

Breda Susič

Od vedno se človek trudi za vzgojo k miru in sožitju, to mu nedvomno narekujejo nešteti razlogi. Kljub razpadu vojaških blokov in odpravi "železne zaves", se na vseh kontinentih iz dneva v dan pojavljajo atentati, razne oblike nacionalizma, antisemitizma, razna teroristična gibanja, vojne in spori, ki ogrožajo nove rodove. Vzroki so tako številni in zapleteni, da jih je nemogoče obravnavati. Žalostno pa je, da so žrtve teh pojavov prav mladi ljudje. To so slabi obeti za razvoj človeštva, za posamezne države in narode in tako se najdemo vedno znova pred starimi vprašanji, nalogami, dolžnostmi in odgovornostmi.

Kot posamezniki lahko veliko storimo za sožitje in mir, saj je vsakdo izmed nas iskalec vrednot, ki ustrezajo njemu samemu. Če pa se želimo odpreti pravemu, resničnemu življenju, moramo dati poseben pomen ravno strategiji dejanja brez nasilja, v okolju označenem s strpnostjo. Ni dovolj namreč le vztrajno iskanje načinov, s katerimi bi odpravili napetost, agresije vseh vrst, krivice, nepravilno porazdelitev dobrin in najrazličnejše položaje, ki sprožijo nevarna nasprotovanja, iskati je treba tudi način oblikovanja vesti in vedenja ljudi, da ne bi bili preveč agresivni. Obe nalogi se namreč prepletata in sta v tesni pove-

zavi: prva je le zadeva politikov in državnikov, druga pa stvar nas samih.

Velikokrat sem slišala ljudi, ki so menili, da je v tako krutem svetu, kakršen je današnji, nerealno označiti strategijo dejanja brez nasilja. Že majhne otroke neredki starši, namreč spodbujajo, naj se branijo, pošiljajo jih v tečaje borilnih veščin in tako marsikdaj slišimo: "Nazaj ga daj, ne bodi mevžal!" Tako pač ljudje izbirajo načine, ki temeljijo na nezaupanju v člo-

*Vsem bralcem  
in bralkam Rasti  
želimo srečen  
in miren Božič  
ter veliko uspehov  
v Novem letu.*

Uredništvo

veka in tako zlobno postavljajo človeka proti človeku. To seveda ni prav! Po pravici povedano "čistega" miru in "čiste" strpnosti ne moremo privzgojiti, to je namreč le rezultat široke socialne vzgoje in moralnega oblikovanja. Vsi pa moramo imeti možnost in dolžnost, da razvijemo tiste človeške kvalitete, ki so podlaga za zdravo skupnost, za zdrave medčloveške odnose, ki omogočajo skupno življenje in strpnost med ljudmi. Že v družini lahko torej vzgajamo k sožitju in miru. Vprašali se boste, kako? Otroke pač navajamo na to, da poslušajo sočloveka, skušajo razumeti njegove potrebe, želje in pričakovanja. Važno je namreč razumevanje in sprejemanje drugačnosti, ki izvira iz spola, narodnosti, jezika itd. Vsak mora torej spoštovati vrednote človeštva, najboljše tradicije svojega naroda, zlasti pa mora biti sposoben čutiti s sočlovekom, da bo tako postal občutljiv za krivice in za kršitve človekovih pravic. Le tako bomo postavili temelje miru in sožitju, ki sta bistveni potezi zrele osebnosti, srčne in politične kulture.

Zulejka Paskulin



Prof. Marta Ivašič je v klubu predavala o generalu Pinochetu.

# Le vkup, le vkup vsi mladi

Napoved treh izrednih pobud, ki jih noben mlad človek ne bi smel zamuditi

Večkrat se pritožujemo, da mladi v zamejstvu nimamo priložnosti, da bi se zbirali v velikih skupinah, da bi se udeleževali velikih in pomembnih pobud, pritožujemo se, da v našem prostoru nihče nima posluha za mlade, za to, da bi zanje organiziral pomembne projekte, lepa srečanja, jim dal možnosti za enkratna doživetja in izkušnje.

Če so vsi ti očitki večinoma resnični, se tu pa tam le pojavi kdo, ki ponudi mladim kaj zanimivega, svežega in enkratnega. V naslednjih dneh in tednih se bodo na primer zvrstile kar tri tako velike, pomembne in zanimive pobude, da svetujemo prav vsem mladim, da ne zamudijo te priložnosti in da se vsake izmed njih zagotovo udeležijo!

## VEČ KOT DVA TISOČ MLADIH SLOVENCEV NA VEJNI

27. decembra opolnoči

Kaj takega se redkokdaj zgodi: **27. decembra** ponoči bo Marijino svetišče na **Vejni** napolnilo več kot **dva ti-**

**soč mladih iz Slovenije in zamejstva.** Kot vsako leto bodo namreč mladi iz Slovenije odšli na evropsko mladinsko srečanje, ki ga ob božičnem času priredijo taizejski bratje. Letos bo to srečanje **v Milanu**. Na poti v Milan pa bodo vsi mladi romarji iz Slovenije potovali mimo našega Trsta.

Na začetku romanja se običajno vsi mladi udeleženci potovanja srečajo v kakem kraju v Sloveniji in se udeležijo skupne maše. Tokrat pa so mladi iz zamejstva, ki se že nekaj let udeležujejo teh novoletnih srečanj, predlagali, da ne bi začetne skupne maše priredili v Sloveniji, pač pa pri nas, v zamejstvu. Pobudo, da bi mašo priredili še vedno na slovenskih tleh, vendar ne več v Sloveniji, so voditelji srečanja sprejeli z velikim navdušenjem, saj bo ta dogodek **veliko simbolično dejanje**. Važno je namreč, da tudi na konkreten način dokažemo, da smo povezani, da med Slovenci na eni in na drugi strani meje ni razlik, da smo vsi del ene Cerkve.

Prav zaradi tega simboličnega pomena bi bilo prav, da bi se tudi zamej-

## OBVESTILO

Slovenski kulturni klub, ul. Donizetti 3, prireja ob dnevu slovenske kulture **LITERARNI, LIKOVNI IN FOTOGRAFSKI NATEČAJ**. Tema in tehnika sta prosti. Svoje izdelke lahko oddate na sedežu kluba vsak dan, od ponedeljka do petka od 9.00 do 17.00 ure, ali ob sobotah od 18.30 dalje, ali pa jih izročite poverjenikom SKK na slovenskih višjih šolah do vključno ponedeljka, 1. februarja. Najboljši izdelki bodo nagrajeni v soboto, 6. februarja, ob 18.30 na **PRAZNIKU MLADIH USTVARJALCEV**.

ci - tako mladi kot starejši - v velikem številu udeležili te maše, ki bo gotovo predstavljala enkratno doživetje, in to zaradi božičnega vzdušja, zaradi enkratne atmosfere prijateljstva med mladimi in med pripadniki dveh sosednjih narodov, zaradi molitve za mir v svetu ter zaradi nočnih ur, ki dodajo svoj čar celotnemu dogodku. Maša bo namreč **opolnoči**, pri njej pa bodo aktivno sodelovale razne zamejske skupine: tržaški skavti in skavtinja, Mladi v odkrivanju skupnih poti, klubovci, člani skupine Shalom, mladi iz raznih župnij itd. Maševal bo koprski škof, ki je zadolžen tudi za Slovence v zamejstvu in po svetu, g. Metod Pirih, somaševal pa bo tržaški škof msgr. Evgen Ravignani.

To bo za mlade zamejce edinstvena priložnost, da tako veliko število mladih iz Slovenije opozorijo na svoj obstoj.

Pripravljalna skupina bo vesela tudi vsakega mladega ali ne-mladega prostovoljca, ki bi rad pomagal pri izpeljavi tako zahtevnega projekta. Za informacije se lahko (tudi isti dan) obrnete na Aleša - tel. št. 040/228307 ali Bredo - tel. št. 040/211551.



Posnetek lanskega Slovenija party v Peterlinovi dvorani.

**NAJVEČJI IN NAJBOLJ  
PRAVLJIČEN  
SLOVENIJA PARTY  
V HOTELU  
SAVOIA EXCELSIOR**

Ob 50. obletnici Slovenske prosvete, 23. januarja ob 19.30

Letošnji Slovenija party, ki ga je Slovenski kulturni klub prvič priredil ob **mednarodnem priznanju samostojne Slovenije** in ki ima sedaj že osem let dolgo uspešno tradicijo kulturno-družabnega večera, bo letos postal še posebno imeniten, saj so se organizatorji odločili, da bodo z njim začeli proslavljati drugo imenitno obletnico, in sicer **50-letnico Slovenske prosvete**. Zato se bo letošnji Slovenija party spremenil v velik in imeniten sprejem v **Modri dvorani hotela Savoia Excelsior Palace**.

Ob tej priložnosti bodo organizatorji (to so letos, poleg Slovenskega kulturnega kluba in MOSPa, še vsa ostala društva, ki so vključena v Slovensko prosveto) povabili veliko uglednih gostov iz zamejstva in Slovenije, pripravili kratek kulturni program, težišče večera pa bo na družabnem srečanju. Za vse goste, in še posebej za tiste, ki jim je pri srcu **ples**, bo igral tridesetčlanski **mladinski orkester Glasbene šole Zavoda sv. Stanislava iz Šentvida pri Ljubljani**.

Častni gost večera pa bo svetovno znani atlet **Leon Štukelj**, ki je pred kratkim dopolnil 100 let, torej izredna osebnost, ki je ponesla ime in ugled Slovenije v širni svet. Imenitni gost je z veseljem sprejel povabilo in obljubil, da pride, če mu bo le zdravje to dopuščalo.

Kot se že iz napovedi vidi, bo letošnji Slovenija party še bolj slovesen

**Urška je dobila malo sestrico MOJCO. Z Urško, Manico in Mitjo se veselimo, Mojci pa želimo, da bi postala pridna in zdrava deklica, Mladi v odkrivanju skupnih poti, Slovenski kulturni klub, gledališka skupina Slovenski oder in Radijski oder.**

**Taizé mladi na romanju**



**zaupanja in sprave**

na poti v Milan na evropsko srečanje mladih 1998/99

**27. decembra ob 24.00 maša na Vejni**



za informacije: Aleš Petaros tel. 040/228307

in imeniten kot doslej, obenem pa nov, živahen in pester. Namenjen je vsem generacijam, tako mladim, kot starejšim, skratka vsem, ki bi radi proslavili slovensko državno samostojnost in obenem obeležili okroglo obletnico organizacije, ki skrbi za slovensko kulturno udejstvovanje na teh tleh.

Za informacije: Štefan - tel. št. 040/327361 ali Breda - tel. št. 040/211551.

**OB GLASBI, POGOVORIH IN ZABAVI PRAZNIK ZA MLADE V SPROŠČENEM VZDUŠJU**

Ob Don Boscovem dnevu, 31. januarja, na Opčinah: **Festival mladosti in glasbe**

Srečanje mladih ob petju, glasbi, sprostitvi, pogovorih, plesu. Tako bomo mladi Slovenci v zamejstvu letos proslavili Don Bosca, svetnika, ki je svoje življenje posvetil prav mladim.

Program dneva se bo odvijal tako:

**ob 11h bo mladinska maša** v openški župni cerkvi - oblikovala jo bo **pevsko-glasbena skupina Metulji iz Rakovnika v Ljubljani**. Po maši se bo prizorišče programa preselilo v Marijanišče in Finžgarjev dom (Narodna ul. 89). Najprej bo skupno kosilo in sprostitvev. Ob 15h bo na sporedu **Festival glasbenih skupin in posameznikov**: vsaka skupina, oziroma posameznik, se bo predstavil s tremi skladbami, od katerih bo vsaj ena iz-

virna, vsaj ena pa bo na duhovno tematiko. Do stika med mladimi glasbenimi umetniki in publiko ne bo prišlo samo med nastopom, pač pa tudi potem, ko se bodo mladi lahko med seboj pogovorili in se spoznali. Mladi glasbeniki se bodo tako s svojo publiko pogovorili o najrazličnejših aspektih svojega ustvarjanja, o povezavi med glasbo in vrednotami ter o duhovnosti v glasbi.

**Ob 19h bo koncert druge glasbeno-vokalne skupine iz Slovenije, t.j. skupine Mladost pesem prijateljstvo iz Ljubljane**. Ta skupina je med mladimi zelo priljubljena, saj vsako sredo oblikuje študentske maše v frančiškanski cerkvi na Tromostovju. Te maše so celo leto množično obiskane, cerkev je vedno nabito polna mladih, k čemur - vsaj delno - gotovo pripomore tudi lepa glasba skupine MPP.

Po koncertu pa bo še čas za ples in zabavo.

Festival bo res enkratna pobuda za vse mlade, ki se bodo hoteli srečati s svojimi sovrstniki, spoznati razne glasbene skupine, prisluhniti popevkam in izvorni glasbi, se poveselili in se imeti lepo. Kdor se lahko udeleži celotnega programa, bo seveda odnesel največ od tako bogatega dneva, jasno pa je, da se lahko vsako udeleži tudi samo posamezne točke programa, tiste, ki ga pač najbolj zanima.

Za informacije (in za prijave za glasbene skupine in posameznike): Raffaella - tel. št. 040/575879 ali Bojan 040/281374.

Breda Susič

**RAST, mladinska priloga Mladike,**  
34133 Trst, ulica Donizetti 3  
Pripravlja uredniški odbor mladih.

Pri tej številki so sodelovali:  
Andrej Černic, Breda Susič,  
Zulejka Paskulin, Andrej Maver,  
Rok Oppelt, Jadranka Cergol in  
Nadia Roncelli.

Številko sta uredili  
Jadranka Cergol in Breda Susič

Trst, december 1998

Tisk graphart snc  
Obrtna cona Dolina 507/10 - Trst  
Tel. 040/8325009

## Tajno društvo PGC v Parizu

Že dolgo so si igralci gledališke skupine SKK želeli, da bi s svojo predstavo gostovali tudi v kateri od večjih evropskih prestolnic, pravzaprav so si to zaželeli že pred dvema letoma, ko so začeli vaditi za svojo zadnjo igro: Tajno društvo PGC. Njihove sanje so se uresničile 21. novembra, ko so Slovenci, ki živijo v Parizu in se redno zbirajo v prostorih Slovenskega doma napolnili dvorano in z zanimanjem sledili dogajanju, ki so ga mladi Tržačani uprizarjali na odru.

Vse pa se je začelo dan prej, v petek 20. novembra zjutraj, ko so se igralci in režiserka Lučka Susič zbrali na letališču v Brniku. Kljub zgodnji uri in hudemu mrazu so mladi že nestrpno čakali na svoj polet in še bolj navdušeno so dve uri kasneje pristali na pariškem letališču. Takoj ob pristanku so videli, da pariška klima ne bo dosti prijaznejša od tiste, ki so jo pustili na Brniku. Mraz je bil namreč prav tako hud in ni popustil do konca petdnevnega bivanja v Parizu. Na srečo pa so po prvem dnevu megle in oblaki izginili, tako da je vsaj sonce pomagalo lažje prenašati nizke temperature.

S slovenskimi rojaki v Parizu so se igralci srečali dvakrat. Prvič v petek, 20. novembra, ko so si ogledali Slovenski dom, kjer so jih sprejeli predstavniki Društva Slovencev v Parizu s predsednico Evo Sutlič. Gostitelji so pripravili topel sprejem in obilno



večerjo, igralci pa so si ogledali tudi oder in s pomočjo domačinov postavili sceno za predstavo, ki je bila na sporedu naslednji večer.

V soboto, 21. novembra, so tako Slovenci, ki živijo na raznih koncih Pariza, premagali velike razdalje in hud mraz ter se zbrali v predmestju Chatillon v Slovenskem domu. Predstava se je lahko začela in gledalci so se kar kmalu segreli in navdušeno spremljali dogajanje na odru, na koncu pa so z lepim aplavzom nagradili nastopajoče. Med gledalci so bili prisotni tudi nekateri imenitni gostje, kot so veleposlanik Republike Slovenije v Franciji g. Kunič z gospo, priznani ekonomist Andrej Bajuk in astrofizik dr. Janez Zorec. Po predstavi je sledilo še družabno srečanje z zakusko, med pogovorom pa so lahko Tržačani malo bolje spoznali življenje pariških Slovencev in delovanje njihovega društva, gostitelji pa so bili radovedni življenje v Trstu.

Bivanje v Parizu so igralci seveda izkoristili tudi v turistične namene. Ve-

čina je bila namreč prvič v francoski prestolnici in je zato izkoristila priložnost, da si je ogledala najvažnejše pariške znamenitosti. Obvezane je bil seveda ogled Eifflovega stolpa, Elizejskih poljan, Arc de Triomphe, griča Montmartre s cerkvijo Sacre Coeur, očarljivega otočka Cité z Notre Dame in Sainte Chapelle, Latinske četrti in še marsičesa. Zanimivi so bili seveda pariški muzeji: Louvre, Musee d'Orsay, Orangerie, Musee Rodin. Marsikdo je izlet v Pariz izkoristil tudi za obisk pariških trgovin in trgovskih centrov (La Fayette, Samaritaine, Les Halles...), nekateri pa so si privoščili tudi izlet v pravljlični EuroDisney in se tam izredno zabavali.

Petdnevni izlet v Pariz je tako minil izredno hitro in v torek, 24. novembra, se je skupina morala že vračati domov. Gotovo bo vsem ostal spomin na prijaznost in gostoljubnost pariških Slovencev, na vse lepe trenutke, ki so jih doživeli, in na očarljivost mesta, kajti... Pariz je pa le Pariz...

**Andrej Maver**



# Zasedbe na šolah

Četrtek 10. decembra: datum, ki bo zamejskim dijakom ostal v spominu. Na ta dan so se namreč dijaki znanstvenega in klasičnega liceja Franceta Prešerna skupaj s sovrstniki tehničnega zavoda Žige Zoisa, poklicnega zavoda Jožeta Štefana ter pedagoškega liceja Antona Martina Slomška odločili za "okupacijo". Dijaki pedagoškega liceja niso mogli zasesti šolskega poslopja, ker v isti stavbi delujeta nižja srednja šola Sv. Cirila in Metoda in osnovna šola Otona Župančiča, zato so se pridružili zavodu Jožeta Štefana. Glavni razlog zasedb je nedvomno morebitna selitev poklicnega zavoda Jožeta Štefana z območja nekdanje psihiatrične bolnišnice pri Sv. Ivanu.

Dijaki pa so izrazili svoj protest tudi proti državnemu financiranju privatnih šol, slabemu stanju šolskih poslopij ter zelo negotovemu podajanju informacij o letošnji novi maturi. Kasneje pa se je protest zaostрил tudi zaradi vesti o racionalizaciji šol. Zdi se, da nameravajo združiti pedagoški licej z znanstvenim licejem Franceta Prešerna.

Naslednjega dne, 11. decembra, so se ravnatelj vseh štirih višjih srednjih šol sestali s predstavniki dijakov in jih pozvali naj prenehajo s takim skrajnim protestom ter jim ponudili možnost pouka z "zmerno" samoupravo. Dijaki pa so se kljub temu odločili za vztrajno nadaljevanje s "skrajno zasedbo".

V nedeljo, 13. decembra, so se v popoldanskih urah na zavodu J. Štefana zbrali tudi starši dijakov in ugotovili, da imajo dijaki resen in odgovoren pristop do zasedbe. Izrazili so zaskrbljenost za policijske in pravne postopke, ki bi jih lahko doleteli. Nato pa so dijaki sami posredovali javnosti odprto pismo, v katerem pravijo, da so se odločili za samoupravo brez rednega pouka, ne pa za "skrajno" zasedbo. Pripravili so program s predavanji in povabili nekatere profesorje

na šolo, da bi vsaj delno nadoknadili izgubljene ure. Protest se je kmalu razširil tudi na nekatere druge višje srednje šole na Tržaškem.

V ponedeljek, 14. decembra, so dijaki klasičnega liceja Dante zasedli šolsko stavbo na ulici Giustiniano zaradi zelo slabega stanja učilnic in drugih šolskih prostorov. Predstavniki dijakov je naznanil neprekinjeno šolsko zborovanje že tri dni pred odločitvijo za skrajno obliko protesta. Problem je nastal že prvi dan, saj se na liceju Dante popoldne odvijajo tečajji jezikov, ki jih prireja Ljudska univerza. Zelo možno je, da se bodo protestu odzvali tudi znanstvena liceja Oberdan, Galilei ter pedagoški licej Carducci.

Vprašanje, ki si ga zastavljam je to: ima okupacija v "našem" svetu res tak odmev, da bi lahko rešila vse probleme? Po mojem mnenju ne. Kate-rakoli oblika protesta dijakov, naj bo manifestacija ali zasedba šolskega poslopja, ne bo nikoli imela tako velikega odmeva. Vseeno pa vsak ima pravico, da izrazi svoj protest. Rad bi še osvetlil obdobje oziroma čas, v katerem so bile volitve za zasedbo na liceju Prešeren. V teh dneh se je namreč komaj pričel tretji cikel šolskih nalog, spraševanj in kontrolk. To pa nekoliko prej kot v prejšnjih letih zaradi premestitve roka konca prvega polletja na 23. januar. To se pravi, šok za dijake: vsak dan neko preverjanje.

Četrtek, 10. decembra, se dijaki kot vsak dan napotijo v šolo, a naenkrat iz nabit polnega avtobusa številka 35 vidijo, da je pred šolo gruča ljudi, kar je ponavadi znak manifestacije ali kakega drugega shoda. Ko je večina ljudi že pred šolo, nek dijak prične razlagati možnost "Okupacije". Vsi obrazi zardijo, ko bi Botticelli bil še med nami, bi nas gotovo poslikal v nadaljevanju izboljšani verziji "Alegorije pomladi". Di-jak, ki načeljuje shodu nam nato pove, da bomo vilili kar

z dviganjem rok, saj smo bili še vedno vsi pred šolo, ker za dijaško zborovanje bi bili morali prositi ravnatelja celih pet dni prej. Nato se prične z glasovanjem: najprej so na vrsti tisti, ki so proti okupaciji - nekaj dijakov iz petih razredov in še nekaj drugih. Potem pa, "voditelj" dijakov veli naj dvigne roke tisti, ki so za zasedbo šole. Tako glasnega krika, ki je odmeval po svetoivanskih ulicah in privabil na balkon ostarele osebe, ki živijo v sosednji stavbi IACP nisem nikoli slišal. Podoben krik sem mogoče doživel leta 1995, ko sem v Vidmu prisostvoval tekmi Udinese-Juventus (1:0), ko je (žal) napadalec Bierhoff s svojo prekletu glavo zadel v Peruzzijska vrata. Ampak to je druga debata. Skratka, večina dijakov je privolila. Vseeno pa nisem v naslednjih dneh, kljub začetnemu navdušenju, niti v jutranjih urah videl na šoli vseh dijakov, ki so bili za zasedbo. Kvečjemu sem videl prav tiste dijake, ki so bili proti "okupaciji", kateri bi imeli pravico ostati doma. Torej, je zasedba protest dijakov, počitnice ali shod proti šolskim nalogam?

Na liceju Dante so po mojem mnenju odlično rešili problem prisotnosti: imajo namreč seznam, na katerem je točno zapisano, kdo je privolil v zasedbo: ta pa mora biti obvezno na šoli vsaj osem ur na dan. Poleg tega pa imajo še seznam dijakov, ki v šoli prespijo. "Ne-dijakom" sploh ni dovoljen vstop: saj je pri vratih ves čas vsaj en dijak, ki odklepa in zaklepa vrata šolskega poslopja. To so samo malenkosti, ki se prepoznajo pri organizaciji zasedbe.

Teden pred božičnimi počitnicami je na šolah res zelo razgiban. Vsekakor upam, da se nam ne bo vse to maščevalo januarja, ko bomo zopet prestopili šolski prag in bomo morali nadoknaditi izgubljene ure. Za zdaj pa vsem vesel božič ter srečno novo leto!

Rok Oppelt

## The big picture

Ben Bradford, Američan, odvetnik, neuveljavljen fotograf, poročen, z dvema otrokoma. Nima finančnih težav in preživlja svoje dneve enolično, rutinsko bi lahko rekli. Vsak dan se z vlakom vozi od svojega doma, ki se nahaja v majhni vasi izven New Yorka, v svoj urad na Wall Streetu. Zvečer se vrača domov utrujen, veliko časa pa preživi v svojih sobah, kjer si je že nabavil orodje za zdravo fizično kondicijo, obenem pa se posveča svojemu hobiju, to je fotografiji. Žena, Beth, je doma, pazi na otroke in tudi sama skrbi za svoj hobi, to je za pisanje romanov. Tudi ona je doživela veliko razočaranj, saj ni nobena založba sprejela njenih del. Čuti se ne realizirano in ker je mož ne razume, se zateče k ljubimcu. Ben se seveda tega na začetku ne zaveda, prepričan je, da doživlja z ženo samo krajšo krizo, ki bo počasi šla mimo. Situacija pa ni ravno tako enostavna. Beth se upira na najbolj oster način: s tišino. S svojim možem se sploh ne pogovarja, komaj ga pozdravi. Za Bena je to nezno. V trenutkih obupa se vrača v preteklost in podoživlja tiste srečne trenutke, ki jih je preživel z ženo v upanju, da se bodo ti prej ali slej povrnil. Beth pa vztrajno molči. Poleg tega začenja Ben doživljati nekatere težave na delovnem mestu, saj njegov prijatelj in kolega zbolijo za rakom, kar ga močno prizadene. Svoje notranje stiske želi nekako popraviti z ljubeznijo, ki jo izkazuje sinovoma, še zlasti štiriletnemu Adamu, katerega spremlja v Mac Donald in kateremu neprestano kupuje igrače. A igrače ne morejo nadomestiti ljubezni, ki naj bi jo oče in mati izkazovala otroku. Te ljubezni mali Adam ne občuti in zaveda se tesnobe, ki vlada v ozračju med očetom in mamo.

Občasno se ta situacija nekoliko pomiri, Beth spregovori, kliče moža na delo, se z njim pogovarja, a takoj ko začne Ben nekoliko resnejši pogovor, se Beth ponovno zapre sama vase in zateče se k ljubimcu. Ben se seveda vsega tega še vedno ne zaveda, a počasi začenja sumiti, da bi lahko bil med njegovo ženo in sosedom Garyem kak "flirt". Počasi poizveduje, a je že prepozno. Ko se nekega dne

Ben vrne iz urada domov, ne najde ne žene ne otrok. Vsi trije so se zatekli k Bethini sestri. Ben sicer še vedno upa, da bi kaj lahko popravil, a Beth mu mrzlo in neusmiljeno odgovori: "Ostala bom tu še en teden, a ob koncu tega tedna se bom vrnila domov. Želela bi, da si dobiš drugo stanovanje!"

Ben si želi maščevanja. In maščevanje lahko pripelje človeka daleč, zelo daleč...

Na prvi pogled se zdi ta zgodba tipična kriminalka podobna raznim ameriškim filmom. A je veliko več. To ni namreč samo zgodba nekega nesrečnega zakona, osredotočena je pravzaprav na krizo, ki jo doživlja človek, ko opaža, kako se mu svet okoli

njega počasi ruši, ravno tisti svet, ki ga je sam ustvaril, za katerega se je sam trudil! Sprašuje se, kaj je pravzaprav zgrešil v vsem tem. Želel bi se ponovno roditi, a rojstvo je za vsakega človeka enkratno. Dana ti je samo ena možnost in tisto moraš izkoristiti!

Benu pa nekako uspe si pridobiti še eno možnost. Začenja nekako razmišljati z drugačnimi očmi in se poglablja v svojo osebnost. Skuša razumeti, kdo pravzaprav je in kam hodi. A vendar: najti samega sebe v tako frenetičnem in kaotičnem svetu ni lahko, ko skušaš biti nekdo drug!

The Metropolitan je o tem romanu napisal: "To je tista vrsta knjige, ki jo bereš do dveh ponoči!"

Jadranka Cergol

## The Avengers

*Da je angleški humor posebnost, to vsi vedo. Da pa je ta humor tudi nekaj izrazito subjektivnega, oziroma da zelo individualno učinkuje, je tudi že znano. Nekomu so ironične in skoraj sarkastične domislice Angležev všeč, drugemu pa se zdijo brezvezne in prav nič smešne. Razumljivo je torej, da izpade film, prepleten z angleškim humorjem precej nenavadno. Režiser Geremiah Chechick je izvedel tako tvegano potezo in posnel film, ki ga je naslovil The Avengers. Zgledoval se je po istoimenski televizijski nanizanki, ki je slovela v Angliji v šestdesetih letih. V današnji verziji filma so igralci drugačni, različno je obdobje, v katero je postavljeno dogajanje, spremenile so se tudi razmere saj je v tem času bila posneta cela vrsta znanstveno fantastičnih in špijonažnih filmov, od Jamesa Bonda pa tja do The Man in Black. Odziv je zato tudi različen. Če so The Avengers pred tridesetimi leti kar osvajali angleško publiko, smo današnji gledalci molče odšli iz kinodvorane in s precej zmedenim mnenjem o filmu.*

*Zgodba filma se v bistvu vrti okrog treh junakov: tajni agent John Steed, mora s pomočjo šarmantne znanstvenice Emme Peel ugonobiti hudobnega meteorologa, kateremu je uspelo pridobiti nadzorstvo nad zemeljsko klimo in tako pogojevati vremenske spremembe. Zločinski znanstvenik*

*ima zato izredno moč in lahko izsiljuje sam svetovni politični vrh. Če državni poglavarji ne bodo privolili v njegove denarne zahteve, se bo mraz tako izostril, da bodo nevihte vse uničile. Emma in John se pogumno spravita na delo in uspe jima poraziti hudobnega, ki nesrečno konča: zadene ga strela med nevihto, ki jo je sam povzročil.*

*Igralci so v filmu izvrstni: Ralph Fiennes zelo dobro podaja hladnokrvnega angleškega agenta, ki ga nič ne gane in se mu zdi čisto naravno spiti skodelico zabrednega čaja med avtomobilskim nadzrovanjem, ker je pač peta ura popoldne. Uma Thurman nastopa v vlogi bistre in genijalne meteorologinje, ki se istotako hladnokrvno - angleško - vede. Nekam čudno izpade Sean Connery, ki se v tem filmu prelevi v brezčutnega kriminalca. Vprašljiva je scenarij; gledalcem ni jasno, ali je film parodija ustaljenega načina prikazovanja kriminalnih in špijonažnih zgodb in je zato pretirani humor le sredstvo za odmaknjen in ironičen prikaz zgodbe ali pa gre za izviren pristop režiserja, ki se je le želel povrniti se v šestdeseta leta in v za nas že naivne prve znanstveno fantastične filme.*

*Če vam je fantastična zvrst všeč, vas razni James Bondi navdušujejo in vas ni strah tvegati, se vam bodo The Avengers zdeli zanimivi, drugače... so božične risanke vabljivejše.*

Nadia Roncelli